

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Wiśniewski

w sprawie ze skargi L. P. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w T. z dnia 7 grudnia 2005 r., sygn. akt I Nc (...), wydanego w sprawie z powództwa R. C.

przeciwko L. P.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 9 maja 2008 r.,

odrzuca skargę.

Uzasadnienie

Nakazem zapłaty z dnia 7 grudnia 2005 r. wydanym w postępowaniu upominawczym Sąd Okręgowy w T. nakazał pozwanej L. P. zapłacić w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu na rzecz powoda R. C. kwotę 78.354,59 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17.06.2002 r. do dnia zapłaty oraz uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w T. kwotę 1.325,40 zł tytułem brakującego wpisu od pozwu. Sąd Rejonowy w T. postanowieniem z dnia 17.03.2005 r. odrzucił sprzeciw pozwanej od nakazu zapłaty jako wniesiony po terminie.

We wniesionej na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c. skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia pozwana zażądała stwierdzenia niezgodności z prawem wskazanego nakazu zapłaty, zarzucając m. in. naruszenie art. 45 Konstytucji RP oraz art. 6 Konwencji o ochronie podstawowych praw człowieka i podstawowych wolności w zw. z art. 201 § 1, art. 379 pkt 3 i art. 379 pkt 5 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Przepis ten wyraża zasadę, że przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest wykorzystanie przez stronę przysługujących jej środków prawnych. Wyjątek od wskazanej zasady przewiduje art. 424¹ § 2 k.p.c., który w sytuacji, gdy strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, dopuszczalność skargi od orzeczenia sądu pierwszej lub drugiej instancji uzależnia od kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: istnienia wyjątkowego wypadku oraz występowania niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006, nr 6, poz. 113).

Ocenę, czy wystąpił wyjątkowy wypadek, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c., poprzedzić musi analiza okoliczności nieskorzystania przez pozwaną z przysługujących jej środków prawnych. Z akt sprawy wynika, że nakaz zapłaty został doręczony na adres zameldowania pozwanej w drodze doręczenia zastępczego. W dniu 27.01.2006 r. złożyła ona wniosek o przewrót terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty powołując się na swoją nieobecność w kraju spowodowaną dłuższym pobytem za granicą. Postanowieniami z dnia 17 marca 2006 r. Sąd Okręgowy w T. wniosek o przywrócenie terminu oddalił, a wniesiony sprzeciw odrzucił na skutek uchybienia terminu do jego wniesienia. W uzasadnieniu postanowienia o odrzuceniu sprzeciwu wskazano, że pozwana nie dochowała przeciętnej miary staranności, gdyż nie upoważniła nikogo do odbioru w jej imieniu przesyłek pocztowych, ani też nie wymeldowała się mimo długiego wyjazdu zagranicznego. Zażalenie na postanowienie o odrzuceniu sprzeciwu oddalił Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 2 czerwca 2006 r. również uznając, że pozwana nie dochowała przeciętnej miary staranności, która wymagała upoważnienia przebywającego w kraju męża do odbioru przesyłek pocztowych w czasie jej nieobecności w Polsce.

W związku z takim stanem rzeczy nie można podzielić poglądu skarżącej, że w sprawie zachodzi wyjątkowy przypadek przewidziany w art. 424¹ § 2 k.p.c., gdyż nieskorzystanie przez pozwaną z przysługujących jej środków zaskarżenia (sprzeciwu)

było spowodowane jej zawinionym zachowaniem. Wyjątkowy wypadek nieskorzystania z przewidzianych prawem środków zaskarżenia może odnosić się przede wszystkim do przyczyn o charakterze niezawinionym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się bowiem, że pojęcie „wyjątkowego wypadku” odnosi się do szczególnych okoliczności, przyczyn usprawiedliwiających nieskorzystanie przez stronę z przysługujących jej „zwykłych” środków prawnych, które strona obowiązana jest wykazać, aby móc skorzystać ze szczególnej regulacji przewidzianej w art. 424¹ § 2 k.p.c. (postanowienie SN z 24.07.2007 r., IV CNP 80/07, niepubl.). Przykładowo wskazuje się na takie okoliczności jak nieskorzystanie przez stronę z przysługującego jej środka zaskarżenia z powodu ciężkiej choroby, katastrofy, klęski żywiołowej lub błędnej informacji udzielonej przez pracownika sądu (por. postanowienie SN z 2.02.2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006, nr 6, poz. 113). W sprawie żadna z tych okoliczności nie została wskazana.

W myśl art. 424⁸ § 2 *in fine* k.p.c. skarga podlega odrzuceniu, jeżeli nie zachodzi wyjątek, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c. Wypełniając dyspozycję tego przepisu, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.